

Sygn. akt I C 963/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Kuryłek

Protokolant: stażysta Agata Chmielewska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2024 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa I. D., M. D.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I oddała powództwo,

II ustala, że powodowie I. D. oraz M. D. jako przegrywający sprawę, są zobowiązani do zwrotu pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. całości kosztów procesu, przy czym ich szczegółowe wyliczenie pozostawia Referendarzowi Sądowemu.

Sygn. akt I C 963/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 września 2017 roku (data prezentaty, k. 2) skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej (poprzednio: (...) Bank Spółce Akcyjnej) powodowie I. D. i M. D. wnieśli o:

1. ustalenie nieistnienia wierzytelności wynikającej z:

- a. kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. na dzień 30.06.2017 r. w zakresie kwoty 39.779,79 zł,
- b. umowy o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r., na dzień 30.06.2017 r. w zakresie kwoty 200.830,12 zł.

Ewentualnie, w razie nieuwzględnienia roszczenia głównego, wnieśli o:

2. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów łącznej kwoty 71.005,65 zł na którą składają się:

- a. kwota 12.855,44 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu nr (...) z 3 czerwca 2008 r. oraz kwoty 1.42962 zł pobranej z uwagi na ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej i prowizji za to ubezpieczenie wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- b. kwota 58.150,21 z tytułu nadpłaty rat pożyczki nr (...) z 3 czerwca 2008 r., oraz kwoty 6.902,30 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, prowizji za ubezpieczenie spłaty pożyczki, ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, w razie nieuwzględnienia roszczenia głównego oraz pierwszego ewentualnego, wnieśli o:

3. unieważnienie wskazanych powyżej umów w oparciu o art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 5 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w całości, bądź w zakresie:

a. § 1 ust. 3, 3A, 5, 7A i 7D, § 7 ust. 1, § 10 ust. 2, § 11 ust. 1, 2, 4 i 5 umowy kredytu nr (...) z 3 czerwca 2008 r.,

b. § 1 ust. 2, 3A, § 10 ust. 2 i 4 umowy pożyczki nr (...) z 3 czerwca 2008 r.

Wnieśli również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz opłaty skarbowej w kwocie 34 zł (pозew – k. 2-51).

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 listopada 2017 r. (data prezentaty, k. 233) pozwany (...) Spółka Akcyjna wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniósł jednocześnie zarzut przedawnienia roszczeń powodów (odpowiedź na pozew, k. 233-331).

Pismem procesowym z 5 kwietnia 2019 r. powodowie dokonali modyfikacji powództwa, w ten sposób, że:

I. w odniesieniu do umowy kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r.:

a. ustalenie, że powodowie są zobowiązani do zapłaty na rzecz strony pozwanego solidarnie na dzień 30 czerwca 2017 r. kwoty 13.874,31 zł albo stwierdzenie, że umowa jest nieważna w całości od samego początku, bądź nie istnieje, albo o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 26.736,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

b. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 12.855,44 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu oraz kwoty 1.429,62 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej i prowizji za to ubezpieczenie wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c. unieważnienie umowy kredytu w oparciu o art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 5 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 363 § 1 k.c. oraz zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 26.736,59 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty, z obowiązkiem równoczesnej zapłaty przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 40.610,90 zł.

II. w odniesieniu do umowy pożyczki hipotecznej dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r.”

a. ustalenie, że powodowie są zobowiązani do zapłaty na rzecz pozwanego solidarnie na dzień 30 czerwca 2017 r. kwoty 4.663,82 zł albo stwierdzenie, że umowa jest nieważna w całości od samego początku, bądź nie istnieje, albo o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 142.588,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

b. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 58.150,21 z tytułu nadpłaty rat pożyczki nr (...) z 3 czerwca 2008 r., oraz kwoty 6.902,30 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, prowizji za ubezpieczenie spłaty pożyczki, ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c. unieważnienie umowy kredytu w oparciu o art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 5 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 363 § 1 k.c. oraz zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 142.588,48 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty, z obowiązkiem równoczesnej zapłaty przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 147.252,30 zł.

(pismo procesowe z 05.04.2019 r., k. 749-760)

W odpowiedzi na modyfikację, pozwany konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zmodyfikowanym zakresie (pismo pozwanego z 30.04.2019 r., k. 765-786).

Pismem procesowym z 23 października 2019 r. (data prezentaty – k. 788) powodowie dokonali kolejnej modyfikacji powództwa, w ten sposób, że:

III. w odniesieniu do umowy kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r.:

a. ustalenie, że powodowie są zobowiązani do zapłaty na rzecz strony pozwanego solidarnie na dzień 30 czerwca 2017 r. kwoty 8.803,53 zł i nie są zobowiązani ponad tę kwotę, albo stwierdzenie, że umowa jest nieważna w całości od samego początku, bądź nie istnieje, albo o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 31.807,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

b. zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 13.394,73 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu oraz kwoty 1.429,62 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej i prowizji za to ubezpieczenie wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c. unieważnienie umowy kredytu w oparciu o art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 5 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 363 § 1 k.c. oraz zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 31.807,39 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty, z obowiązkiem równoczesnej zapłaty przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 40.610,90 zł.

IV. w odniesieniu do umowy pożyczki hipotecznej dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r.”

a. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów in solidum kwoty 162.352,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie stwierdzenie, że umowa jest nieważna w całości od samego początku, bądź nie istnieje, ewentualnie o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 15.100,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

b. zasądzenie od pozwanego in solidum na rzecz powodów kwoty 61.941,39 zł z tytułu nadpłaty rat pożyczki nr (...) z 3 czerwca 2008 r., oraz kwoty 6.902,30 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, prowizji za ubezpieczenie spłaty pożyczki, ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

c. unieważnienie umowy kredytu w oparciu o art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 5 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 363 § 1 k.c. oraz zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 162.352,45 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty, z obowiązkiem równoczesnej zapłaty przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 147.252,30 zł.

(pismo procesowe z 15.10.2019 r., k. 788-803v)

W odpowiedzi na modyfikację, pozwany konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zmodyfikowanym zakresie (pismo pozwanego z 19.12.2019 r., k. 869-881).

Pismem procesowym z 13 maja 2021 r. (data prezentaty – k. 929) powodowie ponownie zmodyfikowali powództwo, w tej sposób, że wnieśli o:

1. stwierdzenie, że umowa kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 15.519,36 zł oraz 5.425,36 CHF wraz z odsetkami za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

2. stwierdzenie, że umowa o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 85.744,19 zł oraz 27.656,94 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, wniosli o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 15.519,36 zł oraz 5.425,36 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 85.744,19 zł oraz 27.656,94 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, o:

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 13.988,47 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu nr (...) z 3.06.2008 r., wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 71.534,76 zł z tytułu nadpłaty kredytu oraz 6.902,30 zł pobranej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, prowizji za ubezpieczenie spłaty pożyczki, ubezpieczenia spłaty kredytu od niezdolności zarobkowej, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, o:

5. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 15.519,36 zł oraz 5.425,36 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

6. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 85.744,19 zł oraz 27.656,94 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

(modyfikacja powództwa z 10.05.2021 r., k. 929-942).

W odpowiedzi na modyfikację, pozwany konsekwentnie wnosil o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zmodyfikowanym zakresie (pismo pozwanego z 2.11.2021 r., k. 1046-1066).

Pismem procesowym z 2 lutego 2023 r. (data prezentaty – k. 1194) powodowie ponownie zmodyfikowali powództwo, w tej sposób, że wniosli o:

3. stwierdzenie, że umowa kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 6.694,16 CHF wraz z odsetkami za opóźnienie od kwoty 5.425,36 CHF od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 1.268,80 CHF od 31 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty,

4. stwierdzenie, że umowa o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 34.115,60 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 27.656,94 CHF za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 6.458,66 CHF od 31 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, wniosli o:

7. stwierdzenie, że umowa kredytu hipotecznego dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 16.201,13 zł oraz 6.694,16 CHF wraz z odsetkami za opóźnienie od kwoty 15.519,36 zł i 5.425,36 CHF od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 681,77 zł i 1.268,80 CHF od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty,

8. stwierdzenie, że umowa o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF nr (...) z 3 czerwca 2008 r. jest nieważna w całości, względnie nie istnieje od samego początku oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 87.749,94 zł oraz 34.115,60 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 85.744,19 zł i 27.656,94 CHF za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 1.735,75 zł i 6.458,66 CHF od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, o:

9. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 6.694,16 CHF z tytułu nadpłaty rat kredytu nr (...) z 3.06.2008 r., wraz z odsetkami za opóźnienie od kwoty 5.425,36 CHF od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 1.268,80 CHF od 31 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty;

10. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 34.115,60 CHF z tytułu nadpłaty kredytu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 27.656,94 CHF za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 6.458,66 CHF od 31 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, o:

11. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 16.201,13 zł oraz 6.694,16 CHF wraz z odsetkami za opóźnienie od kwoty 15.519,36 zł i 5.425,36 CHF od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 681,77 zł i 1.268,80 CHF od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty;

12. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 87.749,94 zł oraz 34.115,60 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 85.744,19 zł i 27.656,94 CHF za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 1.735,75 zł i 6.458,66 CHF od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, wniosli o:

13. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 17.009,92 zł z tytułu nadpłaty rat kredytu nr (...) z 3.06.2008 r., wraz z odsetkami za opóźnienie od kwoty 13.988,47 od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 3.021,45 zł od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty;

14. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 87.031,77 zł z tytułu nadpłaty kredytu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 71.534,76 zł i kwoty 6.902,30 zł za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 5.497,07 zł od 30 stycznia 2023 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, wniosli o:

15. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz

powodów kwoty 6.694,16 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

16. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 34.115,60 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, wniesli o:

17. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 16.201,13 zł i 6.694,16 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

18. unieważnienie umowy o kredyt nr (...) z 3 czerwca 2008 w oparciu o art. 3, art. 5-7, art. 12 ust. 1 pkt. 4 ustawy z 23 sierpnia 2007 r. przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 87.479,94 zł i 34.115,60 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

(modyfikacja powództwa z 30.01.2023 r., k. 1194-1197).

W odpowiedzi na modyfikację, pozwany konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zmodyfikowanym zakresie (pismo pozwanego z 23.02.2023 r., k. 1428-1438v).

Na dalszym etapie postępowania strony podtrzymały zajęte dotychczas stanowisko (protokół rozprawy z 8 listopada 2023 r., k. 1622v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 kwietnia 2008 I. D. i M. D. złożyli do pozwanego banku wnioski o udzielenie kredytu hipotecznego na refinansowanie zakupu lokalu mieszkalnego. We wniosku wskazali swoje oczekiwania dotyczące warunków umowy, podając m.in.: kwotę kredytu w złotych – 40.610,90 zł, walutę kredytu – CHF (z dostępnych walut: PLN, CHF, USD, EUR, GBP), okres kredytowania – 360 miesięcy, sposób spłaty – równe raty kapitałowo-odsetkowe (wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego, k. 394-398).

W następstwie złożenia wniosku kredytowego przez powodów, bank dokonał weryfikacji ich zdolności kredytowej i w dniu 27 maja 2008 wydał pozytywną decyzję kredytową (okoliczność bezsporna; decyzja, k. 391-393).

W dniu 3 czerwca 2008 r. w W. powodowie zawarli z pozwanym umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF, której przedmiotem było udzielenie kredytu w kwocie 40.610,90 zł z przeznaczeniem na refinansowanie kredytu hipotecznego udzielonego na podstawie umowy nr (...) z 21 października 2005 r. (dalej: „Umowa nr (...)”) (umowa nr (...), k. 103-111).

W § 1 ust. 3 umowy ustalono walutę waloryzacji kredytu: CHF.

W treści § 1 ust. 3A umowy nr (...) zawarto zapis wskazujący, że kwota wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2008-05-26 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku SA wynosi 19.792,81 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w niniejszym punkcie.

Zgodnie z § 11 ust. 4 umowy nr (...) raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W myśl § 13 ust. 4 umowy nr (...) wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty.

Stosownie do § 26 umowy nr (...) integralną jej część stanowi „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...). Kredytobiorcy oświadczyli, że przed zawarciem umowy zapoznali się z niniejszym dokumentem i uznają jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie stosuje się przepisy powszechnie obowiązującego prawa (regulamin, k. 408-416).

W § 31 umowy nr (...) powódka oświadczyła, że została dokładnie zapoznana z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Nadto, oświadczyła, że została dokładnie zapoznana z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje.

W § 1 ust. 2 zdanie pierwsze Regulaminu wskazano, że „(...) udziela kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymiennalnych: USD/EUR/CHF/GBK/SEK według tabeli kursowej (...) Banku S.A”.

W myśl § 1 ust. 4 Regulaminu kredyt waloryzowany udzielany jest w złotych przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez Kredytobiorcę walutę.

Zgodnie z § 24 ust. 2 i 3 Regulaminu wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty; wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty według tabeli kursowej Banku S.A. na dzień spłaty.

Oprócz powyższego, w dniu 22 kwietnia 2008 I. D. i M. D. złożyli do pozwanego banku kolejny wniosek o udzielenie pożyczki. We wniosku wskazali swoje oczekiwania dotyczące warunków umowy, podając m.in.: kwotę pożyczki w złotych – 147.041,82 zł, walutę kredytu – CHF (z dostępnych walut: PLN, CHF, USD, EUR, GBP), okres kredytowania – 240 miesięcy, sposób spłaty – równe raty kapitałowo-odsetkowe (wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego, k. 401-405).

W następstwie złożenia wniosku kredytowego przez powodów, bank dokonał weryfikacji ich zdolności kredytowej i w dniu 28 maja 2008 wydał pozytywną decyzję kredytową (okoliczność bezsporna; decyzja, k. 388-390).

W dniu 6 czerwca 2008 r. w W. powodowie zawarli z pozwanym umowę nr (...) o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF, której przedmiotem było udzielenie kredytu w kwocie 147.252,29 (dalej: „Umowa nr (...)”) (umowa nr (...), k. 75-82).

W § 1 ust. 3 umowy ustalono walutę waloryzacji kredytu: CHF.

W treści § 1 ust. 3A umowy nr (...) zawarto zapis wskazujący, że kwota wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 2008-06-02 według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku SA wynosi 72.048,28 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w niniejszym punkcie.

Zgodnie z § 10 ust. 4 umowy nr (...) raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W myśl § 12 ust. 5 umowy nr (...) wcześniejsza spłata całości Kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty.

Stosownie do § 25 umowy nr (...) integralną jej część stanowi „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – (...). Kredytobiorcy oświadczyli, że przed zawarciem umowy zapoznali się z niniejszym dokumentem i uznają jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie stosuje się przepisy powszechnie obowiązującego prawa (regulamin, k. 408-416).

W § 29 umowy nr (...) powodowie oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznana z warunkami udzielania pożyczek oraz kryteriami zmiany stóp procentowych, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty pożyczki i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca jest świadomy, że z pożyczką związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Nadto, oświadczyła, że została dokładnie zapoznana z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje.

W § 1 ust. 2 zdanie pierwsze Regulaminu wskazano, że „(...) udziela kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymiennalnych: USD/EUR/CHF/GBK/SEK według tabeli kursowej (...) Banku S.A”.

W myśl § 1 ust. 4 Regulaminu kredyt waloryzowany udzielany jest w złotych przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez Kredytobiorcę walutę.

Zgodnie z § 24 ust. 2 i 3 Regulaminu wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona jest w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana jest w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty; wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulega comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty według tabeli kursowej Banku S.A. na dzień spłaty.

Od lipca 2009 r. bank dawał klientom możliwość spłaty rat kredytowych bezpośrednio w walucie obcej. W zmienionym regulaminie umieścił także § 2 zawierający m.in. kryteria kształtowania kursu, na podstawie którego przeliczana była kwota kredytu oraz raty. Kursy kupna/sprzedaży walut publikowane w tabeli kursowej (...) Banku S.A., stosowane do uruchomienia/spłaty/przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane były za pośrednictwem strony internetowej banku, (...) oraz w sieci placówek. Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego były wyznaczane z uwzględnieniem czynników: bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu na waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego (pismo okólne dot. zmian do oferty produktowej z załącznikiem nr 1 w postaci Regulaminu, k. 417-424).

Sąd ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie dokumentów, kserokopii oraz wydruków zgromadzonych w aktach sprawy, albowiem zostały one wytworzone przez strony lub sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności. Dokumenty te nie pozostawały ze sobą w sprzeczności, a strony w toku procesu nie zakwestionowały skutecznie ich prawdziwości, autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Nie budziły one wątpliwości Sądu, w związku z czym mogły stanowić wiarygodne dowody w sprawie. Sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej nie dopatrzył się żadnych uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrobienie lub przerabianie. Zawarte w dokumentacji informacje tworzyły spójny obraz stanu faktycznego sprawy.

Ponadto, Sąd ustaleń faktycznych dokonał na podstawie zeznań powodów, które uznał za wiarygodne w zakresie, w jakim korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, gdyż były one jasne, spójne oraz logiczne, a także znajdowały potwierdzenie w dokumentach złożonych do akt sprawy przez strony

niniejszego postępowania. Biorąc pod uwagę oczywistą subiektywność powodów, co do głównego przedmiotu sporu, w ocenie Sądu w swoich zeznaniach poszerzył oraz doprecyzował stan faktyczny sprawy ustalony w toku procesu, przedstawiając informacje na temat przyczyn i okoliczności związanych z zawarciem umowy kredytowej.

Jednak, jako niewiarygodne Sąd ocenił twierdzenia powodów o niepoinformowaniu ich przez bank przed zawarciem umowy kredytu o treści podstawowych jej warunków takich jak to, na czym polega waloryzacja kredytu, sposób obliczania rat, czy ryzyko kursowe, a także, co do nieposiadania przez nich nawet podstawowej wiedzy w tym zakresie. Wątpliwe jest zdaniem Sądu, aby powodowie podjęli decyzję o związaniu się długoterminowym kredytem waloryzowanym do waluty obcej na podstawie niewyjaśniającej wszystkich wątpliwości rozmowy z doradcą finansowym czy też pracownikiem banku, bez szczegółowego zapoznania się z warunkami udzielonego kredytu.

Za powyższym nie przemawia również fakt, że w umowach zawartych przez powodów, które powodowie dobrowolnie podpisali, zawarto oświadczenia potwierdzające, że zostali oni efektywnie zapoznani z ryzykiem zmian kursów walutowych oraz ryzykiem zmian stóp procentowych. Wywody i twierdzenia powodów w tym zakresie są wewnętrznie sprzeczne. W szczególności powodowie nie wyjaśnili w przekonujący sposób, jakie były powody podpisania przez nich przedmiotowego oświadczenia skoro jak sami podnosili nie posiadali wiedzy na temat okoliczności w tych oświadczeniach wskazanych. W świetle doświadczenia życiowego nie sposób twierdzeniom powodów w tym zakresie dać wiary. Jednocześnie próba uwzględnienia w tym zakresie stanowiska powodów stanowiłaby usankcjonowanie ich skrajnie nieodpowiedzialnej postawy, polegającej na zaniechaniu jakiejkolwiek staranności w trakcie czynności zmierzających do zawarcia niezwykle doniosłej i długotrwałej umowy finansowej. Takie działanie z całą pewnością nie mieści się we wzorcu przeciętnego, roztropnego i należyście dbającego o swój interes konsumenta.

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. pominął wniosek dowodowy strony powodowej o uzupełnienie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, a także wniosek pozwanego o opinię biegłego, jako zmierzający do wykazania okoliczności nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Ponadto, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego nie było celowe w sytuacji, gdy Sąd nie podzielił argumentacji strony powodowej (z przyczyn, jakie zostaną wyjaśnione w dalszej części uzasadnienia).

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w wyżej wymienionym zakresie, Sąd uznał, że okoliczności sprawy zostały wyjaśnione w sposób kompleksowy i wszechstronny, a tym samym wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie nie było zasadne i jako takie podlegało oddaleniu w całości.

W tym miejscu należy wskazać, że powodowie roszczenie swoje oparli o dwie niezależne od siebie umowy, tym niemniej zważywszy na ich tożsamy charakter, wszelkie twierdzenia powodów odnosiły się do obu umów. Tym samym, rozważania poczynione przez Sąd również tyczą się w całości obu kwestionowanych umów.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że żądanie unieważnienia umowy stanowi w samej rzeczy powództwo o ustalenie nieistnienia umownego stosunku prawnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 roku w sprawie sygn. akt II CSK 56/15, Legalis nr 1361401).

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

O występowaniu interesu prawnego świadczy możliwość stanowczego zakończenia wyrokiem ustalającym sporu obecnie występującego, jak i sporów, które mogą z kwestionowanego stosunku prawnego wystąpić w przyszłości, zaś przeciwko istnieniu interesu prawnego przemawia możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 rok, sygn. akt III CSK 254/12, Legalis nr 726205). W szczególności przyjmuje się, że jeżeli powodowi przysługuje dalej idące powództwo o świadczenie,

to w zasadzie nie ma on interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Również wówczas, gdy przeciwko powodowi wytoczone zostało powództwo o świadczenie, mające podstawę w stosunku prawnym, co do którego twierdzi on, że nie istnieje, powód traci interes prawny w żądaniu ustalenia, jeżeli może w tamtym procesie podnieść taki zarzut jako niweczący roszczenie. Jednakże zasada ta nie ma charakteru bezwzględnie, bowiem interes prawny po stronie powoda istnieje, jeżeli wyrok w sprawie o świadczenie nie usunie niepewności w zakresie wszelkich skutków prawnych, jakie wynikają lub mogą wyniknąć w przyszłości ze stosunku prawnego, którego istnienie powód kwestionuje. Powód zachowuje zatem interes prawny do wytoczenia powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, mimo przysługującego mu powództwa o świadczenie lub mimo wytoczenia przeciwko niemu takiego powództwa przez stronę przeciwną na podstawie spornego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają jeszcze inne, lub dalej idące skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa 624/16).

W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi. Rozstrzygnięcie ustalające, którego domagają się powodowie, nie wyczerpałoby pożądanej przez nich ochrony i musiałoby ustąpić innemu rozstrzygnięciu opartemu o realia niniejszej sprawy, dającemu powodom dalej idącą ochronę, a mianowicie rozstrzygnięciu w przedmiocie żądania zasądzenia świadczenia, wywodzonego wprost z domniemanej wadliwości umowy.

Przyjęcie wskazanej powyżej zasady ugruntowanej w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego oznacza, że wykluczona zostaje konkurencja powództw o ustalenie i świadczenie na rzecz tego drugiego, jako silniejszego. Wobec wystąpienia przez stronę powodową o zapłatę, również następuje badanie umowy kredytu zawartej między stronami aspekcie jej ewentualnej nieważności – jako przesłanki roszczenia z tytułu świadczenia nienależnego. W konsekwencji, jako że powodowie dochodzą swych praw również w drodze żądania o zapłatę świadczenia, żądanie o ustalenie nieważności umowy podlega oddaleniu w oparciu o art. 189 k.p.c. a contrario.

Jednak nawet gdyby, na przekór stanowisku Sądu, przyjąć pogląd przeciwny, że interes prawny w przedmiotowym żądaniu ustalenia istnienia stosunku prawnego nie jest wykluczony, to nadal wywodzone powództwo o ustalenie nie mogłoby zostać uwzględnione.

I

(nieważność umowy kredytu)

Niniejszy wywód w tej części należy zacząć od oczywistej konstatacji, iż żądanie ustalenia nieważności umów z powołaniem się na sprzeczność ich postanowień z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa podlega oddaleniu wprost z uwagi na oczywistą bezzasadność żądania.

Nieważność bezwzględna – sankcja przewidziana w przepisie art. 58 k.c. ma ten skutek, iż czynność prawna nią dotknięta jest nieważna *ex tunc*, czyli nie może wywoływać żadnych skutków na przyszłość. Ponieważ taka czynność (umowa) nie może stanowić uzasadnionej podstawy dokonanych przez jej strony świadczeń, środki pieniężne im odpowiadające winny być zwrócone w trybie art. 405 k.c. w zw. z 410 § 2 k.c.

Powodowie występując z akcją prawną w niniejszej sprawie nie dostrzegają w swych wywodach, iż to oni uzyskali korzyść majątkową kosztem pozwanego bez stosownej podstawy prawnej (jeśli przyjąć, iż umowa jest nieważna – to brak jest takiej podstawy). Skoro zatem pozwany w oparciu o nieważne zdaniem powodów umowy wypłacił im łączną kwotę 40.610,90 złotych z tytułu Umowy nr (...) oraz kwotę 147.252,29 zł z tytułu Umowy nr (...) to on, a nie powodowie ma roszczenie o zwrot ww. kwoty (dokładnie różnicy między kwotą wypłaconą powodom a dotychczas przez nich zwróconą). Dotychczasowe wpłaty powodów, których zwrot jest przedmiotem żądania pozwu, nie stanowią świadczenia nienależnego pozwanemu, lecz przeciwnie; przy przyjęciu tezy powodów o bezwzględnej nieważności umów (tezy tej nie sposób podzielić, o czym będzie mowa poniżej) – czyniły zadość godnemu ochronie prawnej

roszczeniu pozwanego banku, pomniejszając jednocześnie kwotę należną mu do zwrotu z tytułu przywołanej instytucji nienależnego świadczenia.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się szczegółowo do skonkretyzowanych zarzutów powodów dotyczących ww. cywilno-prawnej sankcji nieważności bezwzględnej stwierdzić należy, iż klauzula waloryzacyjna jest postanowieniem umownym, które Sąd analizował w oparciu o obowiązujące przepisy i w związku z powyższym zadawał sobie pytanie, czy tego typu postanowienie jest dopuszczalne w ramach szeroko pojętej swobody umów. Odpowiedź na tak postawione pytanie była, w ocenie Sądu, jednoznaczna, bowiem wobec braku jednoznacznej normy, która wykluczałaby taką formułę z polskiego porządku prawnego tego typu postanowienie umowne musi być uznane za dopuszczalne, tak zarówno między osobami fizycznymi, jak również między bankiem i klientem tegoż banku. Dopuszczalność zawarcia umowy kredytu indeksowanego była wielokrotnie przedmiotem rozważań ze strony sądów różnych szczebli, w tym także Sądu Najwyższego, który to Sąd m.in. w wyroku z dnia 22 stycznia 2016 w sprawie o sygn. akt I CSK 1049/14 stwierdził, iż umowa kredytu indeksowanego mieści się, oczywiście w ramach konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 prawa bankowego). Nie było zatem podstaw to twierdzenia, że w obrocie prawnym doszło do wykształcenia się jakiegoś odrębnego, oryginalnego typu umowy bankowej, powiązanej w sposób szczególny z kursem złotego do walut obcych w chwili wydania i zwrotu sumy kredytowej i tym samym – zakładającej szczególny sposób określania wysokości zadłużenia kredytobiorcy w stosunku kredytowym.

Uzupełnieniem zasady swobody umów jest przepis art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Przenosząc rozważania dotyczące ww. przepisu na grunt rozpoznawanej sprawy pojawia się oczywiście problem polegający na ustaleniu, czym w zasadzie jest waluta obca, podług jakich reguł i do jakiej kategorii można ją zakwalifikować, czy jest to w istocie pieniądź, czy może należy ją zakwalifikować do kategorii innych rzeczy sui generis. Nie wdając się w szczegółowe rozważania dotyczące powyższej kwestii należy stwierdzić, iż jeżeli nawet przy przyjęciu tej „najsłabszej” reguły wnioskowania prawniczego a minori ad maius można w zobowiązaniu umownym zastrzec inny miernik wartości niż pieniądź, to tym bardziej można zastrzec, iż tym miernikiem będzie pieniądź wyrażony w innej walucie obcej, mniej podatnej na ryzyko związane z utratą swojej wartości nabywczej.

Kolejna kwestia, z którą przychodziło się Sądowi zmierzyć dotyczyła tego, czy sformułowania dotyczące samej istoty kredytu waloryzowanego i postanowień związanych z klauzulą indeksacyjną znajdujące swoje odbicie w przedmiotowych umowach nie przeczą naturze stosunku zobowiązaniowego i czy nie są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Odpowiedź na to pytanie również wydaje się jednoznaczna, bowiem jeżeli bank udziela kredytu długoterminowego (przykładowo na okres 20, 30 czy 40 lat), to tym samym jest obciążony szczególnym rodzajem ryzyka, z pewnością większym niż jego klient. Bank nie jest bowiem w stanie po tak długim okresie trwania takiego stosunku zobowiązaniowego domagać się przed sądem odmiennego ukształtowania stosunku który łączy go z klientem, z powołaniem się chociażby na utratę siły nabywczej waluty polskiej. Wynika to wprost z przepisu art. 358¹ § 4 k.c., zgodnie z którym z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. Warty podkreślenia jest fakt, iż w analogicznej sytuacji klient banku znajduje się w dużo korzystniejszym położeniu, bowiem może, z powołaniem się na tzw. klauzulę rebus sic stantibus (art. 357¹ k.c.), domagać się odmiennego ukształtowania stosunku zobowiązaniowego. W związku z powyższym, jeżeli bank kalkuluje swoje ryzyko kontraktowe i udziela kredytu w złotych polskich, to tym samym udziela go na warunkach odmiennych, z realnym oprocentowaniem znacznie wyższym niż w przypadku, w którym udziela kredytu walutowego lub kredytu złotówkowego indeksowanego do waluty obcej. Czyni tak dlatego, że część tego ryzyka związanego z utratą wartości nabywczej złotych polskich pozbawia się i niejako obiektywizuje odnosząc to do waluty, która uzyskuje mniejsze wahania na rynku i tym samym jest walutą „pewniejszą”. Jedną z takich walut jest z pewnością frank szwajcarski. Udzielając kredytu w tej właśnie walucie i tym samym pozbawiając się części tego ryzyka, bank może zaproponować warunki odmiennie niż przy kredytach złotówkowych, z niższym realnym oprocentowaniem i niższą marżą. Powstałe w ten sposób ryzyko walutowe nie ma charakteru jedynie jednostronnego, skutkującego wyłącznie ryzykiem straty

po stronie kredytobiorcy. Nie do końca bowiem można wykluczyć scenariusz, zgodnie z którym na skutek różnych nieprzewidzianych działań wartość franka szwajcarskiego w stosunku do złotego mogłaby nawet radykalnie spaść. Deprecjacja franka szwajcarskiego mogłaby bowiem nastąpić na skutek zdarzeń, które nastąpiły na terenie Szwajcarii (bądź też na terenach bezpośrednio przyległych), bądź na skutek działań które nastąpiły w Polsce i skutkowały np. wzrostem wartości złotego w stosunku do całego koszyka walutowego (tzw. aprecjacja złotego).

Wobec braku ustawowych przeszkód za dopuszczalne należało uznać, w ocenie Sądu, konstruowanie umów kredytowych przez pozwany bank w oparciu o rozwiązania mające w swojej treści klauzulę indeksacyjną.

II

(abuzywność postanowień umowy)

Tę część wyводу należy zacząć od wskazania, iż w trakcie trwania niniejszego postępowania strony odmiennie pojmowały kwestie związane z wpływem postępowania w zakresie kontroli abstrakcyjnej wzorców postanowień umownych (stosowanych przez ten sam lub inne podmioty) oraz wpływu tego postępowania na ocenę w ramach tzw. kontroli incydentalnej. Kontrola incydentalna polega na badaniu treści postanowień konkretnej umowy i w sytuacji, gdy przy jej zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, kontrola ta pośrednio obejmuje także postanowienia tego wzorca umowy. Jest to kontrola dokonywana w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., bądź sama wytaczając powództwo bądź w formie zarzutu podniesionego w sprawie, w której jest pozwany. Natomiast kontrola abstrakcyjna polega na badaniu treści postanowień wzorca umowy w oderwaniu o konkretnego stosunku umownego i jest dokonywana niezależnie od tego, czy między stronami doszło do zawarcia umowy z wykorzystaniem tego wzorca umowy. Jest to kontrola dokonywana przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w postępowaniu odrębnym w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 31 stycznia 2013 r., sygn. akt VI ACa 830/12, LEX nr 1299025).

Ze wszystkich zarzutów postawionych przez powodów, jako trafny uznać należy jedynie zarzut braku uzgodnienia z nimi indywidualnie postanowień umów; choć akurat w tym przypadku zważywszy na charakter prowadzonej przez pozwanego działalności i świadczonych usług ustalenie to nie zawiera w sobie jakiegokolwiek pejoratywnej oceny. Trudno bowiem oczekiwać, aby każda umowa kredytowa poprzedzana była fazą negocjowania konkretnych zindywidualizowanych postanowień umowy.

Natomiast pozostałe zarzuty traktować należy jako gołosłowne.

W ocenie składu orzekającego powodowie nie wykazali, iż postanowienia umów o kredyt kształtują ich prawa i obowiązki jako konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. W zasadzie co do tego zarzutu, osiã czynionego przez powodów wyvodu jest inkryminowana pozwanemu dowolność ustalania wysokości rat kredytu co prowadzi do naruszenia zasady równorzędności stron i jako takie należy traktować jako działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Zarzut ten dotyczy w istocie rzeczy dowolności ustalania kursu według którego następuje przeliczenie wymagalnej raty kredytowej wyrażonej w CHF na złote polskie, nie zaś wysokości samej raty, skoro ta została określona w harmonogramie spłat. Jednak ten zarzut nie został wykazany. Fakt, iż kurs według którego następowało przeliczenie należnej raty kredytowej do spłaty, w sposób wynikający z umowy (opisany wyżej w ustaleniach faktycznych) wytyczany był przez pracowników pozwanego nie oznacza jeszcze, iż był on dowolny. Przeciwnie – kurs ten ustalany był na potrzeby rozliczeń banku ze swoimi klientami w oparciu o wskazania rynkowe wynikające z notowań rynkowych międzybankowych. Poza gołosłownym zarzutem powodowie nie przejawili stosownej aktywności w celu wykazania ww. zarzutu. Tymczasem zmierzając do wykazania postawionej przez siebie tezy o dowolności ustalania (kształtowania) przez pozwanego kursu CHF – winni oni wskazać – przez dokładne przytoczenie kursów stosowanych przez pozwanego i porównanie ich z kursami notowanymi na rynku – iż istotnie kursy pozwanego, jak i ich wahania

nie korespondują ze wskazaniami rynku, tj. odbiegają od nich tak dalece, iż można je traktować jako kursy ustalane w sposób dowolny.

Z braku stosownej w tym względzie inicjatywy dowodowej powodów okoliczność tę uznać należy za niewykazaną.

Podkreślenia wymaga, iż nawet przyjęcie (do czego nie ma w niniejszej sprawie podstaw) bezskuteczności postanowienia umowy, zgodnie z którym każdorazowe przeliczanie franków szwajcarskich na złote polskie następowało w oparciu o taryfę obowiązującą w pozwanym banku nie prowadziłyby do wniosków formułowanych przez powodów.

W ocenie Sądu, kwestie związane z wykonaniem zobowiązania przez dłużnika winno się w tego typu sytuacjach rozstrzygać w oparciu o przepis art. 354 k.c., zgodnie z którym dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje – także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel.

Przy czym należy podkreślić, iż przytoczony przepis nie może być traktowany jako przepis dyspozytywny sensu stricto (lecz jako klauzula interpretacyjna).

Realnie kwalifikacja tego przepisu (czy to jako przepisu dyspozytywnego, czy też statuującego dyrektywę interpretacyjną) nie ma praktycznego znaczenia dla uznania dopuszczalności jego stosowania w tego typu sprawach jak ta, która jest przedmiotem niniejszego rozpoznania skoro Trybunał Sprawiedliwości UE w uzasadnieniu do wyroku z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt

C-26/13 zawarł tezę: „Zastąpienie nieuczciwego warunku przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym jest bowiem zgodne z celem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, ponieważ zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepis ten zmierza do zastąpienia ustanowionej w umowie równowagi formalnej między prawami i obowiązkami stron równowagą rzeczywistą, pozwalającą na przywrócenie równości tych stron bez konieczności unieważnienia wszystkich umów zawierających nieuczciwe warunki” (teza 82 wyroku, 92 verte).

Powyższy pogląd Trybunału przełożył się wprost na rozstrzygnięcie tegoż organu, którego zasadniczą treścią jest przyjęcie dopuszczalności stosowania przepisów o charakterze dyspozytywnym dla dokonywania kwalifikacji stanów faktycznych, których istota sprowadza się do kwestii będących przedmiotem analizy w sprawie niniejszej (pkt 3 sentencji przywołanego orzeczenia, k. 93 verte).

Dodatkowo, nie sposób też pominąć wniosków płynących z wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie C-19/20, który w motywach rozstrzygnięcia po raz kolejny i to kilkakrotnie podkreślał, że celem zamierzonym przez dyrektywę 93/13 jest ochrona konsumenta i przywrócenie równowagi pomiędzy stronami poprzez wyłączenie zastosowania warunków uznanych za nieuczciwe, przy jednoczesnym zachowaniu, co do zasady, ważności pozostałych warunków danej umowy jako całości. Celem dyrektywy nie jest bowiem wyeliminowanie z obrotu wszystkich zawierających nieuczciwe warunki umów (vide: wyrok z 15 marca 2012 r., P. i P., C 453/10, EU:C:2012:144, pkt 31).

Jeśli zaś chodzi o kryteria umożliwiające dokonanie oceny tego, czy umowa może rzeczywiście nadal obowiązywać po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków, należy podnieść, że zarówno brzmienie art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, jak i wymogi pewności prawa przy prowadzeniu działalności gospodarczej przemawiają za przyjęciem przy wykładni tego przepisu podejścia obiektywnego, w ramach którego sytuacja jednej ze stron umowy – w niniejszym przypadku konsumenta – nie może zostać uznana za decydujące kryterium rozstrzygające o dalszym losie umowy (vide: wyrok z 15 marca 2012 r., P. i P., C 453/10, EU:C:2012:144, pkt 32). Podkreślono również, że unieważnienie umowy w postępowaniu głównym nie może zależeć od wyraźnego żądania konsumentów, lecz wynika z obiektywnego zastosowania przez sąd krajowy kryteriów ustanowionych na mocy prawa krajowego.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną (art. 69 prawa bankowego). W art. 69 ust. 2 prawa bankowego wskazano, jakie niezbędne (obligatoryjne) postanowienia powinny być zawsze ujawnione w tej umowie bankowej. Nie wszystkie z tych elementów stanowią oczywiście essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych tej umowy poszukiwać należy w treści art. 69 ust. 1 prawa bankowego, zgodnie z którym „bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych”, a „kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej (...) i zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty”. Oznacza to – używając syntetycznej formuły – że bank zobowiązuje się do wydania określonej sumy pieniężnej, a kredytobiorca – do zwrotu wykorzystanej sumy kredytu wraz z odsetkami kapitałowymi oraz do pokrycia wynagrodzenia za korzystanie z kredytu. Zdaniem Sądu, gdyby uznać za bezskuteczne postanowienie umowy dotyczące sposobu ustalania konkretnego kursu waluty – powodowie i tak winni świadczyć dokładnie to, co odpowiada równowartości poszczególnych rat wynikających z wysokości udzielonego im kredytu, z rozłożeniem na konkretny okres, tj. równowartości wyrażonej we frankach szwajcarskich przeliczonej na złote polskie według miernika rynkowego. Wartym podkreślenia w tym miejscu jest również to, że w niniejszej sprawie to powodowie byli stroną czynną postępowania i to na nich w myśl dyspozycji wynikającej z przepisu art. 6 k.c., spoczywał obowiązek wykazania Sądowi zasadności żądania zwrotu tej części roszczenia, która w ich ocenie stanowiła świadczenie nienależne. W ocenie Sądu powodowie mogliby żądać od banku jedynie tego, co bank pobrałby od nich nienależnie, a nienależnie pobrałby to, co wynikałoby z pułapu przekraczającego pewną rynkową wartość. Wartość rynkowa o której mowa powyżej nie jest z pewnością wyznaczana przez średni kurs Narodowego Banku Polskiego. Przepis, który umożliwia odniesienie się do kursu średniego Narodowego Banku Polskiego (art. 358 § 2 k.c.) jest przepisem wprowadzonym już na długo po tym, jak strony zawarły przedmiotową umowę kredytu hipotecznego. Po drugie, ww. przepis nie stanowi o kursie rynkowym. Średni kurs Narodowego Banku Polskiego stanowił do 2018 r. jedynie uśredniony kurs pomiędzy kursem kupna, a kursem sprzedaży danej waluty w konkretnym czasokresie i był to kurs, który wyznaczały dane uzyskane z poszczególnych banków na podstawie informacji zgromadzonych każdorazowo przez Narodowy Bank Polski. Aktualnie kurs ten jest wyznaczany przez NBP za pomocą tych samych narzędzi (w oparciu o notowania rynku międzybankowego ujawniane za pomocą internetowych serwisów bankowych: R., B.), którymi posługują się banki komercyjne, w tym bank pozwany w sprawie.

Kurs średni NBP nie jest zatem ani kursem rynkowym sprzedaży ani kursem rynkowym kupna danej waluty, jest to zatem taki kurs, podług którego ani powodowie, ani pozwany bank nie są w stanie w danym dniu dokonać zakupu ani sprzedaży określonej ilości danej waluty.

Na marginesie czynionych rozważań Sąd pragnie wskazać, że kursem rynkowym jest ten kurs, który zostaje uzyskany na danym terenie (na danym rynku), w konkretnym czasie. Chcąc zatem uprawdopodobnić, iż pozwany bank pobrał od powodów określoną sumę tytułem świadczenia nienależnego, powodowie mogliby chociażby przedstawić kurs z konkretnego kantoru wymiany walut i wykazać, że po takim kursie mogliby w danym dniu zakupić konkretną ilość waluty, a bank nieefektywnie sprzedał tę walutę po innym, wyższym kursie. Powyższe nie oznaczałoby oczywiście jeszcze, że różnica ta wytyczałaby Sądowi wysokość nienależnego świadczenia, bowiem wahania wszelkich dóbr, począwszy od nieruchomości poprzez ruchomości, a skończywszy na walutach obcych, mają z reguły to do siebie, że w zależności od konkretnej transakcji i miejsca jej dokonania, ich wartość podlega stałym (mniejszym lub większym) zmianom. Istotą przedmiotowej kwestii jest to, ażeby te wahania mieściły się w pewnej dopuszczalnej mierze. W związku z powyższym, to co powodowie musieliby wykazać Sądowi na potrzeby niniejszego postępowania w celu uzasadnienia dochodzonego roszczenia to fakt pobrania przez pozwany bank i dokonywania przeliczeń waluty po takim kursie, który wykraczał poza granice kursu rynkowego. Jak natomiast wynika z niezaprzeczonych twierdzeń pozwanego kurs ten był wytyczany przez bank na tych samych zasadach i warunkach zarówno przed zawarciem umowy z powodami, w trakcie jej obowiązywania, jak również w okresie po jej zawarciu. Różnica polegała tylko na tym, że bank, nie chcąc narażać się na ryzyko abuzywności postanowień umownych dotyczących sposobu ustalania tego kursu, aktualnie niejako „wciągnął” sposób ustalania tego kursu wprost do umów kredytowych. Dodatkowa trudność w tym zakresie polegała na tym, iż żaden organ władzy państwowej, jak również żaden organ nadzoru finansowego z Narodowym Bankiem Polskim na czele nie zakwestionował legalności tego typu działania, co oznacza, że dużo trudniej byłoby powodom wykazać, że ustalenia notowań kursów dokonywane przez pozwany bank faktycznie w istotnie rażąco

sposób kształtowały ich prawa. To nie wysokość kursu efektywnie ustalonego przez bank na poziomie kształtującym sytuację powodów w sposób ewidentnie niekorzystny w porównaniu z innymi uczestnikami obrotu prawnego była tym przyczynkiem, dla których kolejne instancje sądów stwierdzały w przywołanych przez powodów sprawach abuzywność postanowień umownych w zakresie sposobu przeliczania umów kredytowych. Czynnikiem decydującym był natomiast fakt, iż mechanizm, który określał sposób, w jaki każdorazowo bank dokonywał stosownego przeliczenia, był dla konsumenta niedostępny, tym samym nie miał on sposobności się z nim zapoznać.

Reasumując czynione wyżej rozważania wskazać należy, iż powodowie nie wykazali, jakoby ich interes, jako konsumentów został w jakikolwiek sposób naruszony, nie mówiąc, iż stopień tego naruszenia osiągnął kwalifikowaną postać: „rażącego naruszenia jego interesów” (art. 385¹ § 1 k.c.) W chwili zawierania umowy powodowie wiedzieli, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej. Znali też treść postanowień dotyczących ryzyka walutowego i odnosili wymierne korzyści w chwili zawarcia umowy kredytowej. Dodatkowo byli oni uprawnieni do wcześniejszej spłaty kredytu, a po zawarciu stosownego aneksu do umowy do dokonywania spłat bezpośrednio w walucie, do której był indeksowany kredyt, jak i przewalutowania kredytu. Tym samym strona powodowa mogła istotnie ograniczyć ryzyko zmiany kursu waluty lub wręcz zupełnie je wyeliminować, z czego powodowie jednak nie skorzystali.

W niniejszej sprawie powodowie nie przejawiali stosownej inicjatywy dowodowej zmierzającej do wykazania faktycznej dowolności zastosowanego przez pozwanego kursu (po jego zmianie), kształtowanego w oderwaniu od obiektywnych parametrów rynkowych.

III

(pozostałe zarzuty powoda)

W tej części skład orzekający odniesie się syntetycznie do innych podniesionych przez powoda zarzutów wobec działań pozwanego, które zdaniem powoda skutkować winny uznaniem iż przedmiotowa umowa nie jest wiążąca dla stron.

1.

(nieuczciwe praktyki rynkowe)

Strona powodowa nie wykazała, aby pozwany bank dopuścił się nieuczciwych praktyk rynkowych, a tym samym, aby zaistniały przesłanki do zastosowanie w niniejszej sprawie art. 12 ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. 2007 nr 171 poz. 1206). Stosownie do wskazanego przepisu, w razie dokonania nieuczciwej praktyki rynkowej konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądania unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu.

Do przesłanek pozwalających konsumentowi na wystąpienie z roszczeniem o naprawienie wyrządzonej szkody należą: dokonanie nieuczciwej praktyki rynkowej (tj. praktyki rynkowej, która jest sprzeczna z prawem lub dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta); wystąpienie szkody o charakterze majątkowym lub niemajątkowym; zdarzenie, którego wystąpienie warunkuje odpowiedzialność (zdarzeniem warunkującym odpowiedzialność za powstałą szkodę jest stosowana przez pozwanego przedsiębiorcę nieuczciwa praktyka rynkowa); związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem wyrządzającym szkodę a zaistnieniem szkody oraz wina po stronie sprawcy nieuczciwej praktyki rynkowej.

W ocenie Sądu, na gruncie niniejszej sprawy, brak jest podstaw do przyjęcia, iż zostało spełnionych łącznie wszystkich pięć przesłanek, zwłaszcza winy pozwanego banku oraz związku przyczynowego między powstałą szkodą a działaniami banku. Strona powodowa nie podołała ciężarowi dowodowemu wykazania, aby interes powodów jako konsumentów w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony, czy też bank naruszył względem nich jakiegokolwiek obowiązki informacyjne. W chwili zawierania umowy powodowi znane były kwestionowane

postanowienia, mieli świadomość, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej, Na złożonych oświadczeniach powodowie wskazali, że oboje mieli też świadomość ryzyka walutowego. Początkowo odnosili wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego. Dopiero, gdy wahania rynku walutowego doprowadziły do znaczącego wzrostu kwoty rat powód ocenił, że kredyt nie był dla nich korzystny, a ryzyko, o którym zostali poinformowani, faktycznie było znaczące. Nie było to jednak wynikiem naruszenia dobrych obyczajów przy zawieraniu umowy kredytu przez pozwany bank. Niewątpliwie ryzyko jest zawsze wpisane w tego rodzaju transakcje z uwagi na wahania kursów walut, co jednak nie daje podstaw do uznania w efekcie postanowień umownych jako naruszających dobre obyczaje, czy też uzasadnione interesy strony. Nie sposób też zarzucić pozwanemu, iż zdawał sobie sprawę z możliwości wzrostu kursu franka szwajcarskiego niemal o połowę bądź przy dołożeniu należytej staranności powinien to przewidzieć, zaś strona powodowa nie wykazała nawet, by przed zawarciem Umowy, kurs ten w ujęciu historycznym był kursem niestabilnym, obciążonym dużym ryzykiem wahań kursowych.

2.

(zwrot opłaty z tytułu ubezpieczenia kredytu i ubezpieczenia niskiego wkładu własnego)

Także w tym przypadku nie sposób doszukać się zasadności wywodzonego przez powodów roszczenia. Wskazać należy, iż powodowie podstawy zasadności żądania upatrywali w abuzywności samej przywołanej klauzuli ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Tymczasem na gruncie niniejszego procesu oceny tej należy zgodnie z przepisem art. 385² k.c. dokonywać na podstawie konkretnych ujawnionych w sprawie okoliczności zawarcia umowy z uwzględnieniem wszystkich postanowień umowy (treść umowy).

Kluczowe w tym aspekcie jest uregulowanie zawarte w przepisie art. 385¹ § 1 k.c. zdanie pierwsze, zgodnie z którym – „postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiąże go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (...)”.

Wedle twierdzeń pozwanego, brak powyższej klauzuli umownej wedle zasad do których pozwany się stosował (także tych, które wynikały z przywołanej już „rekomendacji S”, skutkować musiał w dacie zawierania przez strony przedmiotowej umowy faktyczną odmową pozwanego udzielenia kredytu (zawarcia umowy podstawowej). Zasadności tego twierdzenia pozwanego powodowie w niniejszym postępowaniu nie obalili.

Brak zatem podstawowego elementu statuującego abuzywność danej klauzuli w postaci naruszenia interesów konsumenta w stopniu rażącym poprzez kształtowanie jego praw w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Gdyby bowiem powodowie nie zgodziliby się na ubezpieczenie kredytu to w ogóle nie otrzymaliby oczekiwanego kredytu, a zatem o żadnym nawet o najmniejszym stopniu natężenia naruszenia ich interesów nie można mówić w kontekście okoliczności niniejszej sprawy. Pozwany bowiem wychodził naprzeciw oczekiwaniom i faktycznym możliwościom powodów. Wywody te zachowują pełną swoją aktualność także co do aktualizacji kolejnych opłat ubezpieczeniowych związanych z ich zapadalnością wynikającą rozpoczęciem się nowych okresów ubezpieczeniowych.

Ubocznie należy również przywołać aspekt psychologiczny, stanowiący de facto główną przyczynę wystąpienia przez powodów z powództwem w niniejszej sprawie, którą niewątpliwie jest negatywna ocena opłacalności kredytu. Należy jednak wskazać, że takie przekonanie powodów jest wynikiem przede wszystkim wzrostu kursu waluty obcej, a nie naruszenia przez pozwany bank dobrych obyczajów przy zawieraniu umowy kredytu. Sama konieczność uiszczania po pewnym czasie znacznie wyższych rat aniżeli na początku umowy, wynikająca z wzrostu kursu waluty obcej stanowiła okoliczność, której nie spodziewali się ani kredytobiorcy ani pracownicy banków.

Dopiero po kilku latach wykonywania umowy, kredyt waloryzowany do franka szwajcarskiego stał się mniej korzystny niż kredyt złotowy; wcześniej bowiem pomimo stosowania przez pozwany bank klauzul różnicujących stosowanie odmiennych kursów walut przy wypłacie kwoty kredytu w złotówkach i przy przeliczeniu złotych na spłatę raty, kursy te choć ustalane (według dzisiejszych oświadczeń kredytobiorców) arbitralnie przez bank w Tabelach kursów (faktycznie były to kursy rynkowe) powodowały, że tego typu kredyty były postrzegane jako nader korzystne i

atrakcyjne dla kredytobiorców. Również powodowie osiągnęli wymierne korzyści spłacając wyraźnie niższe raty w złotych, aniżeli inni kredytobiorcy, którzy zaciągnęli typowy kredyt złotówkowy, znacznie wyżej oprocentowany. Z powyższego wynika jednoznaczny wniosek, że oceniane na chwilę zawarcia umowy klauzule waloryzacyjne regulujące wysokość rat kapitałowo-odsetkowych nie naruszały interesów powodów, a na pewno nie naruszały tych interesów „rażąco”. Oczywistym dla Sądu jest, iż gdyby nie nastąpiła drastyczna zmiana kursu franka szwajcarskiego, powodowie z pewnością nie wystąpiliby z powództwem, lecz kontynuowaliby wykonywanie umowy. Jednocześnie nie sposób nie zauważyć, że skoro kursy walut na przestrzeni lat ulegały znacznym wahaniom to rozsądny kredytobiorca winien był być przygotowany na każdą ewentualność, a więc zarówno na wzrost, jak i spadek kursu.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę stoi na stanowisku, że taka niestabilność kursu franka szwajcarskiego, obiektywnie nieprzewidywalna mogłaby być postrzegana chociażby przez pryzmat niespodziewanej zarówno banki, jak i przez kredytobiorców/pożyczkobiorców zmiany stosunków. Orzeczenia TSUE na tle dyrektywy 93/13/EWG nakazują bowiem szukania sposobu utrzymania w mocy umów poprzez zastosowanie krajowych regulacji. Wobec powyższego na gruncie prawa polskiego odpowiednią instytucją, która mogłaby mieć zastosowanie do realiów zaistniałego sporu mógłby być chociażby przepis art. 357¹ k.c., zgodnie z którym jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca stratą, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, Sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Rozwiązując umowę Sąd może w miarę potrzeby orzec o rozliczeniach stron, kierując się zasadami określonymi w zdaniu poprzedzającym.

Uwzględniając ostatecznie wszystkie powyżej uczynione wywody i dokonane ustalenia stwierdzić należy, iż powodowie nie wykazali, iż przysługuje im na gruncie przepisu art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. godne ochrony prawnej roszczenie.

Z tych wszystkich względów powództwo w niniejszej sprawie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu (pkt I sentencji wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, pozostawiając ostateczne rozstrzygnięcie o kosztach procesu referendarzowi sądowemu. Strona powodowa przegrała proces w całości, wobec czego należało wskazać, że są oni zobowiązani do zwrotu pozwanemu całości kosztów procesu, przy czym szczegółowe ich wyliczenie dokona referendarz sądowy (pkt II sentencji wyroku).

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Sędzia Andrzej Kuryłek